

УВОД

Путевима и улицама тече живот. Тај живот не смијемо препустити случају због опасности које у себи крију аутомобили и многи други учесници у саобраћају. Стога се човјек побринуо да одреди саобраћајна и безбједносна правила кретања, како за пјешаке тако и за возаче свих врста возила. Правилима је одређено како се смију кретати пјешаци и возила, а саобраћајни знакови, уочавајући њихове разнобојне симболе са многим обавјештењима, порукама и упозорењима помажу свим учесницима саобраћаја у бољем сналажењу. Потребно је научити саобраћајна и безбједносна правила и упознати саобраћајне знаке како би се у саобраћају на путевима као пјешаци и возачи понашали културно због личне безбједности и безбједности свих учесника у саобраћају.

Саобраћај представља дјелатност или активност од посебног друштвеног значаја и интереса у свакој држави која обезбјеђује превоз материјалних и пренос нематеријалних вриједности, организована на посебан начин којим се обезбјеђује рационално, економично и безбједно савлађивање простора с циљем задовољавања различитих општих и личних потреба.¹

Противправна понашања у саобраћају су веома масовна. Ни у једној области друштвеног живота није тако масовно кршење друштвене дисциплине, односно није регистрован толики број противправних понашања, физичких, правних или одговорних лица у правном лицу, као што је то случај са друмским саобраћајем.²

Прекршаји против безбједности јавног саобраћаја или саобраћајни прекршаји су најбројнија, односно најчешћа категорија од свих почињених прекршаја уопште, али и посебно саобраћајних деликата (у саобраћајне деликте убрајамо и кривична дјела против безбједности саобраћаја као теже деликте, односно као тежи облик казњених деликата). Иако су по својој природи лакша категорија деликата, односно кажњивих понашања од одговарајућих кривичних дјела, саобраћајни прекршаји су од великог значаја за укупну безбједност учесника у јавном саобраћају, с обзиром да се њиховим

¹ Митровић, Љ. (2009.), *Прекршајно право – посебни дио*, Бања Лука, Висока школа унутрашњих послова, стр. 159.

² Митровић, Љ. (2009.), *Прекршајно право – посебни дио*, Бања Лука, Висока школа унутрашњих послова, стр. 159.

вршењем стварају услови за настајање, често и најтежих кривичних дјела против безбједности саобраћаја на путевима.³

Саобраћајни прекршаји су случајни догађаји који најчешће настају као последица непоштовања саобраћајних прописа учесника у саобраћају и представљају озбиљан проблем у систему безбједности саобраћаја. Међу учесницима у саобраћају најчешћи прекршиоци су возачи моторних возила различитих профила.

Процјењује се да у промјени понашања лежи највећи потенцијал утицаја на безбједност саобраћаја (20 до 40%). Прописи имају веома важну улогу у промјени понашања. Да би се овај потенцијал реализовао, неопходно је: да се донесе добар закон и други прописи, да људи поштују прописе и да буду кажњени они који их не поштују.

Основни циљ примјене прописа у саобраћају је омогућавање неометаног одвијања саобраћаја уз стално смањивање ризика настанка саобраћајних незгода.

Саобраћајни прекршаји су систематизовани у лакше и теже и извршене од разних субјеката.

С обзиром на то, казненоправна заштита обезбјеђује се у Босни и Херцеговини и Републици Српској прописима кривичног и прекршајног права.

У дипломском/специјалистичком раду који слиједи даје се детаљнији преглед како законских рјешења, тако и идентификованих проблема у пракси.

Композиција овог дипломског рада је подијељена у седам поглавља која садрже: уводне информације, правну природу и појам прекршаја, саобраћајне прекршаје, прекршаје из Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима Босне и Херцеговине, саобраћајне прекршаје предузећа, правних и физичких лица, приказ саобраћајних прекршаја у законодавствима земаља окружења, те закључна разматрања.

³ Митровић, Љ. (2009.), *Прекршајно право – посебни дио*, Бања Лука, Висока школа унутрашњих послова, стр. 160.